

רעיונות והגיגים בפרשת השבוע מאת הר' ישראל אהרן קלצקין - פרשת נצבים וילך כ"ה אלול תשע"ז

אתם נצבים היום

פירש"י 'מלמד שכינסם משה לפני הקב"ה ביום מותו להכניסם בברית'. איתא: דהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום, ומשה רבינו ע"ה נולד ונפטר באותו היום (ו' אדר), וזה מרומז במילים 'אתם נצבים היום', היום"ס ר"ת יום הולדתו ויום מותו.

אתם נצבים

נצבים ר"ת נותני צדקה בעין יפה מתברכים כי ידוע, שלמרות שסגולת מצוות צדקה היא גם כאשר נותנים שלא לשמה, ע"מ שיחיה בני וכו', אך הברכה המיוחדת המובטחת היא על אופן הנתינה, כדכתיב 'ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשי ידיך' ואמרו חז"ל הנותן צדקה מתברך בשש ברכות והמברכו מתברך באחד עשר' הרי שהנתינה בעין יפה, היא הגורמת לברכת ה'.

ויש להוסיף לזה רמז נאה, כי האות האמצעית של נצבים היא ב' היינו ברכה, וגם לרמז על ב' אופנים של צדקה. האופן האחד הם האותיות הסמוכות לאות ב' שבמילה נצבים, שהם צ' י' המרמז על נתינת מעשר, שמתוך מאה משאיר לעצמו צ' ומפריש י', והאופן השני הם שני האותיות שבתחילת ובסוף המילה נצבים, שהם אותיות נ' מ' ירמז על נתינת חומש שמתוך נ' משאיר לעצמו מ' ומפריש חומש לצדקה. ומה נאה שרמז זה נאמר במיוחד בפרשה הסמוכה לימי הדין שהרי כתוב 'וחטאך בצדקה פרוק'.

אתם נצבים היום כולכם - פסוקים ותיבות

פירש"י לפי ששמעו צ"ח קללות חוץ ממ"ט שבפרשת בחוקותי, הוריקו פניהם ואמרו, מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם 'אתם נצבים היום כולכם' וכו'. המתבונן בפסוקים אלו יראה כי כל שבעת הפסוקים הראשונים בפרשתנו הם דברי פיוסים וריצוי, והחל מהפסוק 'ותראו את שקוציהם' מתחיל דברי תוכחה. והנה הקללות שבפר' בחוקותי נאמר באופן של שבעה דרגות של עבירות שעל כ"א נאמר שבע קללות (7*7=49) וכנגדם נאמרו כאן שבעה פסוקים של פיוס. כמו"כ אם נספור את כל מילות הפיוס שבפסוקים אלו, נגיע ל-צ"ח תיבות, הרי כנגד צ"ח קללות נאמרו צ"ח מילות פיוס.

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' זא' הר'אשיתם שבטיכם יקניכם יאושטריכם יכל יאיש יד'ש'אל, ס'ס'פכם ס'נ'שיכם, יו'גרך יח'אש'ר יט'בק'רב כמ'חניך, כמ'חט'ב כב'עצ'ין כג'עד כד'שא'ב כה'מ'י'ן. כו'לע'ב'רן כו'ב'ב'רית כה'ה' כס'א' ל'ב'א'ל'תו ל'א'אש'ר ל'ב'ה' ל'ג'א' ל'ד'כ'רת ל'ה'ע'מ'ן ל'ה'יום. ל'ל'מ'ע'ן ל'ח'ה'ק'ים ל'ס'א'ת'ן מ'ה'יום מ'א'לו מ'ג'ל'ע'ם מ'ג'ה'ו'א מ'ד'ה'י'ה מ'ה'ל'ך מ'ו'ל'א' מ'כ'אש'ר מ'ה'ד'ב'ר מ'ט'ל'ך י'כ'אש'ר נ'א'נש'ב'ע נ'ב'ל'א'ב'ח'ין נ'ג'ל'א'ב'ר'ה'ם נ'ה'ל'צ'ח'ק נ'ה'ו'ל'יע'ק'ב נ'ו'ל'א' ה'א'ת'כ'ם נ'ה'ל'ב'ד'כ'ם נ'ט'א'נ'כי נ'ס'ר'ת נ'ס'א'ת נ'ס'ב'ה'ר'ית נ'ס'ה'ז'את נ'ס'ו'את נ'ס'ה'א'ל'ה נ'ס'ה'ז'את נ'ס'כי נ'ס'ה'א'ת נ'ס'אש'ר ע'ל'ש'נו ע'א'פ'ה ע'ב'ע'מ'נו ע'ג'ע'מ'ד ע'ד'ה'יום ע'ה'ל'פ'ני ע'ו'ה' ע'ו'ה' ע'ו'את ע'ט'אש'ר ס'ס'א'י'נו ס'א'פ'ה ס'ב'ע'מ'נו ס'ה'יום. ס'ד'כי ס'ה'א'ת'ם ס'ו'ד'ע'ת'ם ס'ו'את ס'ה'אש'ר ס'פ'ל'ש'ב'נו צ'ב'א'ר'ץ צ'א'מ'ר'ים צ'ב'ו'את צ'אש'ר צ'ד'ע'ב'ר'נו צ'ה'ב'ק'רב צ'ה'גו'ים צ'ז'אש'ר צ'ז'ע'ב'ר'ת'ם.

מאמר נפלא ומשולב מאת אחי הרב אליהו קלצקין שליט"א

לא בשמים היא

משה רבינו מרצה את ישראל עד כמה התורה קרובה לכל אחד מאיתנו, ואומר: 'לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו... ולא מעבר לים היא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה'.

פירש"י: 'שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללמדה'.

משמע מרש"י, שאין אלו דברי גוזמא, ואם אכן היתה התורה בשמים היינו צריכים לעלות אחריה, ויש להבין מה מתכוון בזה?, ואם היתה בשמים, וכי אפשר לעלות לשמים?

ונראה לבאר עומק הדברים כדלהלן:

מסופר על אחד מגדולי ישראל (כמדומני ה'בית יוסף') שהתעמק הרבה להבין איזה תוספות מוקשה וצם כמה צומות עד שהאירו לו מן שמיא זוכה לחדש מהלך מחודש ולהבין הפשט בתוספות לאשורו.

כאשר נכנס לבית המדרש שמע אב מפשוטי הקהילה משנן עם בנו את אותה הסוגיא ומסביר לבנו את התוס' הנ"ל בדיוק כפי שהב"י חידש אחר צומות ותפילות, חלשה דעתו ועשה שאלת חלום, היתכן שכל כך נסתתמה בינתו שאת מה שיהודי פשוט מבין, לקח לו כמה ימים להבין, וגם זה רק אחר צומות ותפילות?

ענוהו מן השמים שהחידוש הנ"ל טרם בא לעולם עד היום, ולא היה מי שיכול לדורשו, ולכן הוצרך לתפילות וצומות לזכות להארה שיחדשנה, אך אחר שכבר זכה להביאה לעולם, בזכותו, היא הפכה לנחלת הכלל וכל אחד יוכל להבינה מעתה אחר שכבר נתחדשה.

ובזה גם מתרצים את מה שלמדנו היום בדף היומי סנהדרין נ"ח. גוי שלומד תורה חייב מיתה, משום שעובר על גזל שהיא משבעת מצות בני נח, ומקשים, והלא 'תורה מונחת בקרן זווית וכל הרוצה ליטלה יבא ויטלנה' ו'נר לאחד נר למאה', וכי ממני הוא גוזל, והלא ישראל יכול גם ללמוד בינתיים את אותה תורה? והתירוק: שכל העוסק בתורה זוכה לחדש בה, וחידוש זה הופך להיות חלק שלו בתורה, וזה פירוש 'ותן חלקנו בתורתך', יוצא שאם גוי עוסק בתורה ומחדש בה, חידוש זה הופך להיות חלקו ונחלתו לעד, והוא גוזלה מן ישראל שהיה יכול לחדש חידוש זה ולזכות בה לעד ולנצח נצחים.

והנה התורה היתה גנוזה בשמים וכדי שנקבלה היה צריך מסירות נפש מצד משה שעלה לשמים ולא אכל

אתם נצבים - וילך משה

רבבות מבני ישראל נוסעים לעיר אומן לימי ר"ה בשבוע זו שהיא בין פרשיות נצבים וילך, אתם נצבים וילך משה ר"ת אומן, והנמ"ח משפיע משם בחינת 'כאשר ישא האומן את היונק'.

הפטרת ניצבים - שוש אשיש**וקרא לך שם חדש**

בהפטרה של פרשתנו משבח ומנחם ישעיהו הנביא את ירושלים ומתנבא על העתיד לבוא, ואומר: (ס"ב ב') 'וקרא לך שם חדש אשר פי הוי"ה תקבנו... כי לך יקרא חפצי בה'.

ויש להבין למה לימות המשיח לא יקרא לה ירושלים, ומה עדיף בשם 'חפצי בה'.

הגמ' ברכות ג. אומרת כי ג' פעמים ביום ישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונים יהא שמיה רבה מברך לעלם ולעלמי עלמיא.

תוס' מביא את מחזור ויטרי שפירש את 'יהא שמיה רבא' היינו, שאנו מתפללין שיתמלא שמו, כדכתיב שמות יז 'כי יד על כס יה' שלא יהא שמו וכסאו שלם עד שימחה זרעו של עמלק. ופירושו כך: יהא שמי"ה - 'שם יה' רבא, כלומר שאנו מתפללין שיהא שמו גדול ושלם, ו'מבורך לעלם' הוי תפילה אחרת כלומר מבורך לעולם הבא... ומביא תוס' פירוש נוסף שהפיסקא אחת היא, היינו, 'יהא שמך גדול ומבורך לעד' ומוסיף כי היא נאמרת בלשון ארמית שלא יבינו המלאכים ויהיו מתקנאין בנו עיי"ש

וענין זה של הציפיה להשלמת שמו שאז תיבנה ירושלים ותכונן במהרה, מרומז בשם העיר, ירושלים ר"ת 'יהא שמיה רבה מברך לעלם ולעלמי', אך זה שייך רק עד הגאולה, כי לעתיד לבוא כבר יושלם שמו ולא יאמרו יהא שמיה רבה כפי פי' המחזור ויטרי שפירושו בקשה להשלמת שם הוי"ה, כי שמו כבר יהיה שלם, לכן השם החדש יהיה אשר פי 'הוי"ה' תקבנו, כי שם הוי"ה כבר יהיה מושלם.

והשם החדש שלה תהיה 'חפצי בה' שיבטא את אהבת ה' לנו שחפץ בנו ה' ובנה בית להיות בחינת מלך ומטרוניתא, ושם זה הוא בלשון הקודש דייקא ולא בארמית כי עולם הבא לא יהיה בו לא קנאה ולא תחרות ואז המלאכים לא יהיו מתקנאים בנו יותר.

ולא שתה ארבעים יום וקיבל את התורה עבורנו, הרי שבאמת צריך לעלות למרום לקחת את התורה, אך אחר שמשה רבינו עשה זאת עבורנו, היא הפכה לנחלתנו והיא בהישג ידינו בזכותו, אך אם לא היה משה רבינו עולה, היה לנו לעשות סולמות (כדברי המדרש) ולנסות לעלות לשם כפשוטו, וכאשר אנו עושים הכל מצידנו השי"ת שולח את עזרתו.

בפיך ובלבבך לעשותו

בהמשך למאמר דלעיל, ממשיכה התורה ומבהירה איך ניתן להשיג הבנה בתורה, ע"י 'בפיך ובלבבך' שזה ק"ש ותפילה הנאמרים על ידינו לפחות ג' פעמים ביום, ק"ש נקרא 'בפיך' ככתוב למען תהיה תורת ה' בפיך, ו'בלבבך' זו תפילה, כדברי חז"ל 'איזוהי עבודה שבלב זו תפילה'.

ושמעתי מהמגיד הגר"י גלינסקי זצ"ל שציטט את דברי הגמ' סוכה כח. 'אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה, גמרא, הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, קלים וחמורים וגזרות שוות, תקופות וגימטריאות, שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים, משלות כובסין, משלות שועלים, דבר גדול ודבר קטן, דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן הויות דאביי ורבא'.

והקשה הגר"ר ברוך בער ליבוביץ זצ"ל ר"י קמניץ, וכי הויות דאביי ורבא 'דבר קטן' הוא?

הוא מוטיב והוא מפרק: ככל שהחומר יקר יותר ונדיר יותר הוא נחוץ פחות, ולהיפך, ככל שהחומר נחוץ יותר הוא זמין יותר וזול יותר, לדוגמא: כסף יקר יותר מברזל ונדיר יותר ממנו, ונחוץ פחות ממנו וכן זהב מכסף ויהלומים מזהב, ולכן, אם יצטרך מישהו לוותר על משהו, יוותר על היקר יותר שזה לוקסוס.

לעומת זאת, לחם, שמאוד נחוץ לבסיס המחיה, הוא זול וזמין. מים שנחוץ עוד יותר, זמין יותר וגם זול יותר, ואילו אויר, שהוא נחוץ כל הזמן ללא הפסקה, הוא זמין ללא הפסקה והוא בחינם, והוא נחשב ל'דבר קטן' כי הוא נמצא בכל מקום, אך הסיבה לכך היא, הואיל ואי אפשר בלעדיו והוא מקור החיים.

מסיים הגר"י בשם ר' ברוך בער: הויות דאביי הוא דבר קטן כי אי אפשר בלעדיו וכמו שדג בלא מים ימות כך ישראל בלא תורה אין יכולים להתקיים.

לכן קריאת שמע ותפילה כל כך מצויים כי רק על ידם נוכל להבין התורה ובלעדיהם אין לנו חיים.

התודה והברכה לאחי הרב אליהו על כל המאמר הנפלא הזה

קריאה לאוהבי תורה

מידי פעם הגליון מופץ בבתי כנסת, ובס"ד התגובות אוהדות ונלהבות, וכל הפצה כזאת גורמת בעקבותיה מנויים חדשים שמבקשים לקבל הגליון באימייל ולהפיץ הלאה, המעוניין לקחת חלק בהפצת תורה, ולהקדיש הגליון לכבוד שמחה או לעי"ג וכדומה, למרות שזה חידושים מאחרון שבאחרונים, מוזמן לכתוב לי באימייל ניתן לקבל הגליון באימייל מדי שבוע, המעוניין לכתוב לכתובת דלהלן: maadoney@gmail.com